

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

OR. 17. 10. 5. 2022

STAROSTWO POWIATOWE
w Białogardzie
WPŁYNEŁO DNIA:
2022 -11- 03
Zat. _____
_____

15847.P.2022 ✓

Szczecin, 21-10-2022 r.

Znak: ZPS-3.431.12.12.2022:RKio

Pan
Piotr Pakuszto
Starosta Białogardzki

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 26-29 lipca 2022 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w powiecie białogardzkim. Czynności kontrolne prowadzone były w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie, wykonującym zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, mieszczącym się przy Placu Wolności 1 oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Białogardzie, mieszczącym się przy Placu Wolności 16-17. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 42/2022 z 29 czerwca 2022 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Joanna Dunajewska – inspektor wojewódzki i Renata Karwowska - główny specjalista, osoba kierująca zespołem. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez powiat białogardzki wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli oraz realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie, w dniach 4-8 listopada 2019 roku.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez Starostę Białogardzkiego, Wicestarostę Białogardzkiego, dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie oraz pracowników centrum.

akta kontroli str. 6

Działalność powiatu białogardzkiego w zakresie objętym kontrolą ocenian pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Określenia użyte w wystąpieniu:

centrum, pcpr, organizator rodzinnej pieczy zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie

dyrektor – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie

starosta – Starosta Białogardzki

Kontrolujący ustalili, że dokumentacja rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej znajduje się w pomieszczeniach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie i jest chroniona przed dostępem osób nieupoważnionych.

Starostą Białogardzkim jest Pan Piotr Pakuszto. Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie jest Pani Anna Kowalczyk. W okresie objętym kontrolą nie było zmian na powyższych stanowiskach.

Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie białogardzkim wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez powiat białogardzki następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował 3-letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Białogardzkim na lata 2021-2023, przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/227/2021 Rady Powiatu w Białogardzie z dnia 17 grudnia 2021 r. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia. Poprzedni program obowiązywał w latach 2018-2020. W związku z powyższym należy stwierdzić, że w okresie od 1 stycznia do 16 grudnia 2021 r. powiat nie posiadał programu. Starosta złożył wyjaśnienie następującej treści: *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 został zatwierdzony w grudniu 2021 r. ze względu na fakt, że rok 2021 był rokiem, w którym nastąpiły istotne zmiany w organizacji pieczy zastępczej w powiecie białogardzkim. Koncepcja programu była gotowa już w lutym 2020 r. jednakże od marca 2021 r. w organizacji pieczy instytucjonalnej nastąpiły istotne zmiany, które w konsekwencji zostały zatwierdzone Uchwałą Rady Powiatu we wrześniu 2021 r. Na podstawie tej uchwały zostało rozwiązane Centrum Wspierania Rodziny w Białogardzie, a Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Białogardzie została organizacyjnie połączona z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie, a ponadto w ramach tych zmian podjęto decyzję o utworzeniu mieszkania chronionego a docelowo dwóch, zatem ostateczną wersję Programu utworzono w październiku 2021 r. Zadania wskazane w programie realizowane były od początku 2021 r.*

Złożone wyjaśnienia nie zmieniają stanu faktycznego - przez 11 i pół miesiąca powiat białogardzki nie posiadał 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej. Powyższe stanowi naruszenie art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, na podstawie którego opracowywane były kolejne programy.

W programie ujęte zostały: sytuacja pieczy zastępczej w powiecie, kierunki rozwoju pieczy zastępczej, cele główne, cele szczegółowe, coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych,

sposoby wspierania klientów systemu pieczy zastępczej, źródła finansowania oraz monitorowanie realizacji działań.

Kontrolujący wskazali na konieczność zwiększenia limitów rodzin zastępczych zawodowych określanych w programie w celu profesjonalizacji pieczy zastępczej.

1.1. Realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W ramach realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu prowadzono następujące działania: wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w tych rodzinach, prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych/wspieranie instytucjonalnej pieczy zastępczej, wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej oraz wspieranie powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.

Wspieranie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej – w okresie objętym kontrolą centrum nieprzerwanie promowało rodzicielstwo zastępcze i prowadziło nabór kandydatów poprzez m.in.: upowszechnianie informacji o poszukiwaniu kandydatów w mediach społecznościowych, na stronie internetowej, fasadzie budynku centrum, lokalnej prasie, tablicach ogłoszeń w instytucjach publicznych, Kościołach i organizacjach religijnych. Zatrudniano koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, kwalifikowano kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w tych rodzinach – organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, organizowanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, pomoc w dostępie do zajęć terapeutycznych dla dzieci.

Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych/wspieranie instytucjonalnej pieczy zastępczej – prowadzenie Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Nr 1 w Białogardzie, osiągnięcie standardu dotyczącego liczby miejsc, remontowanie pomieszczeń placówki i doposażanie w niezbędne meble i sprzęty, zlecenie Stowarzyszeniu SOS Wioski Dziecięce w Polsce prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, dysponujących łącznie 42 miejscami.

Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej – zapewnienie osobom usamodzielniającym się pomocy prawnej, wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, wypłata świadczeń określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Po opuszczeniu pieczy zastępczej osoby pełnoletnie mogą skorzystać z pobytu w mieszkaniu chronionym.

Wspieranie powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej – współpraca koordynatorów z asystentami rodzin i pracownikami socjalnymi czego efektem jest aktualizowanie sytuacji prawnej, zdrowotnej i bytowej rodziców biologicznych. Koordynowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

akta kontroli str. 17-26

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowano następujące działania:

- upowszechnianie informacji o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podczas spotkań m.in. z ośrodkami pomocy społecznej, podczas sesji Rady Powiatu w Białogardzie
- wywieszanie informacji o poszukiwaniu kandydatów w gablotach i na tablicach informacyjnych w placówkach oświatowych, placówkach ochrony zdrowia, ośrodkach pomocy społecznej, siedzibie pcpr i w Starostwie Powiatowym w Białogardzie
- publikowanie informacji na serwisach społecznościowych oraz stronach internetowych pcpr i starostwa
- wysyłanie informacji oraz plakatów promujących pieczę rodzinną do parafii na terenie powiatu
- udzielanie szczegółowych informacji przez pracowników pcpr wszystkim osobom zainteresowanym rodziną pieczą zastępczą
- organizacja festynu z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

W wyniku podjętych działań utworzono 8 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 rodzinny dom dziecka oraz powstało 8 rodzin zastępczych spokrewnionych.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy dziesięciu rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, zweryfikowanie danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

lp.	oznaczenie rodzin	opis sytuacji/stwierdzone nieprawidłowości
1.	Ż.P.K. rodzinny dom dziecka	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia psychologa oraz zaświadczenia lekarskie. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 7 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, szkoleń, pomocy prawnej, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana 2 razy, oceny były pozytywne, dokonane w porozumieniu z koordynatorem. Rodzina biologiczna nie współpracuje z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu

		mieszkalnego, świadczenie „500+”. Rodzina miała wsparcie poprzez zatrudnienie osoby do pomocy, która spełniała wymogi określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Objęta była wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.
2.	PCPR.41.64.1.2021 – rodzinny dom dziecka	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia psychologa oraz zaświadczenia lekarskie. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do pomocy psychologicznej i pedagogicznej, udział w grupie wsparcia. W okresie kontrolowanym była raz oceniana – ocena pozytywna, dokonana w porozumieniu z koordynatorem i asystentem prowadzącym pracę z rodziną biologiczną. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego, świadczenie „500+”. Miała wsparcie poprzez zatrudnienie osoby do pomocy, która spełniała wymogi określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.
3.	PCPR.4162.4.2021-rodzina zastępcza niezawodowa	Sąd powierzył rodzinie tymczasowe pełnienie funkcji rodziny zastępczej we wrześniu 2021 r. Centrum zgromadziło dokumenty określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach nie było wstępnej akceptacji, ponieważ jak wynika ze złożonego wyjaśnienia <i>organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie wydał wstępnej akceptacji kandydatom z uwagi na sporządzoną negatywną analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej</i> . Rodzina do dnia kontroli nie odbyła wymaganych szkoleń. <i>Z przedstawionych wyjaśnień wynika, że rodzina została zgłoszona do szkolenia w POA w Koszalinie w styczniu 2022 r., jednak z uwagi na zmianę charakteru szkolenia termin został przełożony. Szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zostały zaplanowane na sierpień 2022 r.</i> Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa. Ze względu na krótki okres funkcjonowania nie była oceniana. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie „500+”. Rodzina korzystała ze wsparcia koordynatora.
4.	E.Sz.W. – rodzina zastępcza niezawodowa przekształcona w rodzinny dom dziecka	Rodzina zgłosiła się do centrum w styczniu 2021 r. Zgromadzone były dokumenty potwierdzające spełnienie przez rodzinę wszystkich wymagań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina uzyskała wstępną akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej po 4 miesiącach od zgłoszenia się do centrum, ponieważ jak wynika ze złożonych wyjaśnień <i>kandydaci podczas spotkań z pracownikami PCPR deklarowali, że nie są</i>

		<p>jeszcze gotowi do przyjęcia dzieci z uwagi na konieczność dostosowania pomieszczeń do potrzeb przyjmowanych dzieci. Odbyla szkolenie w wymiarze niezgodnym z wymiarem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Starosta wyjaśnił, że Szkolenie dla kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka zostało przeprowadzone w dniach 12.06-27.06.2021 r. sfinansowane ze środków unijnych. Program szkolenia przewidywał 52 godziny zajęć dydaktycznych oraz 10 godzin praktyk. Kandydaci E.Sz.W. zostali przeszkoleni w zwiększonej liczbie godzin tj. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 09.12.211 r., jednak liczba 13 godzin nie została udokumentowana wymaganym zaświadczeniem z uwagi na ograniczenia wynikające z założeń projektu „Podziel się domem razem możemy więcej”. We wniosku o dofinansowanie ww. projektu założono, że szkolenie odbędzie się w wymiarze 60 godzin dla kandydatów i tylko taką wartość można zrealizować zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie zatwierdzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy, dlatego też Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie nie może zwiększyć liczby godzin szkolenia. W miesiącu sierpniu rodzina E.Sz.W. zostanie ponownie doszkolona w zakresie brakującej liczby godzi (13) (...) i odpowiednio udokumentowana. 30 czerwca 2021 r. uzyskała zaświadczenie kwalifikacyjne, a 23 września 2021 r. w rodzinie umieszczono dzieci. Dane rodziny zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 5 dzieci. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, udział w grupie wsparcia, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, pomocy specjalistycznej dla dzieci. Ze względu na krótki okres funkcjonowania nie była oceniana. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego, świadczenie „500+”. Miała wsparcie poprzez zatrudnienie osoby do pomocy, która spełniała wymogi określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.</p>
5.	J.G.Cz. – rodzina zastępcza niezawodowa	W maju 2021 r. sąd powierzył rodzinie tymczasowe pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Zgromadzone były dokumenty potwierdzające spełnienie przez rodzinę wszystkich wymagań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina uzyskała wstępną akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

		<p>Odbyła szkolenie w wymiarze zgodnym z obowiązującymi przepisami. W czerwcu uzyskała zaświadczenie kwalifikacyjne. Dane rodziny zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostętem ograniczonym. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami, dostętem do poradnictwa, pomocy prawnej, pomocy specjalistycznej dla dziecka. W okresie kontrolowanym była oceniana raz - ocena pozytywna dokonana z koordynatorem. Rodzina biologiczna nie współpracowała z asystentem rodziny. Terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka i świadczenie „500+”. Rodzina korzystała ze wsparcia koordynatora.</p>
6.	4162.2.2018- rodzina zastępcza niezawodowa	<p>Utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne. Pani I. odbyła szkolenie przed okresem objętym kontrolą, a Pan P. w okresie 12.06-27.06.2021 r. Wymiar szkolenia odbytego przez Pana P. wynosił 52 godziny, co jest niezgodne z wymiarem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami, dostętem do poradnictwa, pomocy specjalistycznej dla dziecka. W okresie objętym kontrolą była oceniana raz - ocena pozytywna, dokonana w porozumieniu z koordynatorem. Rodzina biologiczna nie współpracowała z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie z powodu niepełnosprawności dziecka i świadczenie „500+”. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.</p>
7.	PCPR.4163.7.RZ.2012-rodzinny dom dziecka	<p>Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia psychologa oraz zaświadczenia lekarskie. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 11 dzieci (rodzeństwa). Rodzina miała zapewniony udział w grupie wsparcia, kontakt z innymi rodzinami, dostętem do poradnictwa, pomocy specjalistycznej dla dzieci, szkoleń, pomocy prawnej. W okresie objętym kontrolą była oceniana 2 razy - oceny pozytywny, dokonane w porozumieniu z koordynatorem i asystentem prowadzącym pracę z rodziną biologiczną. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego i świadczenie „500+”. Miała wsparcie poprzez zatrudnienie osoby do pomocy, która spełniała wymogi określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p>

		Rodzina objęta była wsparciem koordynatora. Nie korzystała z prawa do wypoczynku.
8.	4163.5.RZ.2015- rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci. Rodzina nie wyraziła zgody na przekształcenie w rodzinny dom dziecka, co było proponowane ze względu na liczbę umieszczonych dzieci. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, udział w grupie wsparcia, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą była oceniana raz - ocena pozytywna, dokonana w porozumieniu z koordynatorem. Rodziny biologiczne nie współpracują z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in.: na pokrycie kosztów utrzymania, świadczenie na utrzymanie lokalu i świadczenie „500”. Rodzina była objęta wsparciem koordynatora.
9.	PCPR.4162.3.2020 - rodzina zastępcza niezawodowa	Utworzona przez sąd przed okresem objętym kontrolą. Szkolenia odbyła w 2021 r. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, pomocy specjalistycznej dla dziecka, pomocy prawnej, szkoleń. W okresie objętym kontrolą była oceniana raz - ocena pozytywna, dokonana w porozumieniu z koordynatorem. Rodzina biologiczna nie współpracowała z asystentem. Terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka i świadczenie „500+”. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.
10.	PCPR.4162.2.1.2022 - rodzina zastępcza niezawodowa	W marcu 2022 r. sąd powierzył rodzinie tymczasowe pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Zgromadzone były dokumenty określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej niezbędne do dokonania oceny spełnienia przez rodzinę wszystkich wymagań. Rodzina nie uzyskała wstępnej akceptacji organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W dokumencie sporządzonym przez organizatora <i>analiza sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej niezawodowej</i> znajduje się zapis, że rodzina nie spełnia wymagań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Negatywną opinię wydał również psycholog. Dokumenty zostały przesłane do Sądu Rodzinnego w Białogardzie. Do dnia kontroli nie odbyła wymaganych szkoleń. Ze względu na krótki okres funkcjonowania rodzina nie była oceniana. Dane Pana S. zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Dane żony nie były weryfikowane, ponieważ sąd w postanowieniu ustanowił rodziną zastępczą tylko pana. Rodzina terminowo

		otrzymywała świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Objęta była wsparciem koordynatora.
--	--	---

Wszystkie kontrolowane rodziny były objęte wsparciem koordynatora. Wskazano, aby mając na uwadze podmiotowość rodziny, umożliwić jej akceptację koordynatora przed rozpoczęciem współpracy. Oceny kontrolowanych rodzin dokonywano w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i z asystentem rodziny, w przypadkach, w których rodziny biologiczne współpracowały z asystentem. Niepokoić może fakt, że rodziny nie korzystają z prawa do wypoczynku. W celu zapobiegania wypaleniu zawodowemu należy zachęcać rodziny, aby korzystały z tego prawa.

akta kontroli str. 26-183

2.1. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

W okresie objętym kontrolą odbyło się jedno szkolenie dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej w czerwcu 2021 r. organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie, a realizowane przez podmiot zewnętrzny – uczestniczyło 13 osób. Powiat nie posiada swojego programu do szkolenia kandydatów, nie zatrudnia również trenerów, którzy posiadaliby uprawnienia do prowadzenia szkoleń. W budżecie centrum na szkolenia zapewnione były środki w wysokości 10 tys. na każdy kontrolowany rok. Powiat nie ma ciągłej gotowości do prowadzenia szkoleń dla kandydatów. Zgodnie z udzielonym wyjaśnieniem *każdorazowo zawierane są umowy z firmami zewnętrznymi na przeszkolenie rodzin zastępczych po zebraniu grupy. W 2021 r. kandydaci od zakwalifikowania do odbycia szkolenia oczekiwali: rodzina B.H.S. – 7 miesięcy, rodzina J.G.Cz. – 1 miesiąc, kandydaci E.Sz.W. – 5 tygodni.* Wśród rodzin poddanych analizie indywidualnej dwie oczekiwały na szkolenie: E. i D. Z. od września 2021 r. i S.G. od marca 2022 r.

Przyjęte rozwiązanie, które w efekcie sprowadza się do 1 szkolenia w roku, powoduje, że rodziny oczekują na szkolenie nawet kilka miesięcy i jest zdecydowanie utrudnieniem w wypełnieniu warunku odbycia niezbędnych szkoleń przez osoby, którym sąd tymczasowo powierzył pełnienie funkcji rodziny zastępczej zgodnie z art. 112⁵ § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Pouczam o konieczności rozważenia planowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/prowadzenia rodzinnego domu dziecka z częstotliwością większą niż jedno w roku, aby nie dopuścić do sytuacji, kiedy kandydaci będą oczekiwali na szkolenie kilka miesięcy.

W ramach wspierania rodzin zastępczych ustalono, że w okresie objętym kontrolą 89 korzystało z pomocy prawnej, 77 z poradnictwa, 2 z terapii, 10 zapewniono kontakt z innymi rodzinami, 10 brało udział w grupie wsparcia, a dzieciom z 35 rodzin zapewniono dostęp do pomocy specjalistycznej.

Brakowało szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców zastępczych.

W celu wspierania istniejących rodzinnych form pieczy zastępczej należy zintensyfikować działania na rzecz tych rodzin, szczególnie poprzez zapewnienie rodzinom kontaktu z innymi rodzinami, udziału w grupach wsparcia i szkoleniach podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.

akta kontroli str. 26-34

3. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały informacje o potrzebach powiatu w zakresie liczby miejsc w pieczy zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat zabezpiecza miejsca dla dzieci w pieczy instytucjonalnej, jednak rodzinna piecza zastępcza, szczególnie zawodowa, jest mało rozwinięta. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowało 60 rodzin zastępczych, 8 rodzinnych domów dziecka oraz 9 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 8 typu rodzinnego.

rodzaj pieczy	liczba miejsc	liczba dzieci i osób pełnoletnich umieszczonych na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	X	59
rodzina zastępcza niezawodowa	39	16
rodzina zastępcza zawodowa	3	4
rodzinny dom dziecka	8	53
placówka opiekuńczo-wychowawcza	56	55
wszystkie rodzaje pieczy	151	186

Porównywalna liczba dzieci była umieszczona w rodzinach zastępczych spokrewnionych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców oraz choroba alkoholowa.

Na dzień kontroli wszystkie postanowienia sądu zostały wykonane i nie było dzieci oczekujących na umieszczenie w pieczy zastępczej.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły pieczę	liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
		na terenie powiatu	poza powiatem		
1.	rodzina zastępcza spokrewniona	18	0	12	6
2.	rodzina zastępcza niezawodowa	14	0	3	1
3.	rodzina zastępcza zawodowa	3	0	1	1
	ogółem, w tym:				
3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	1	1
3.2.	specjalistyczna	0	0	0	0
4.	rodzinny dom dziecka	7	0	4	3

5.	placówka opiekuńczo-wychowawcza	19	1	19	8
6.	piecza ogółem	61	1	40	20

Powiat zapewnia opiekę dzieciom na swoim terenie, co zdecydowanie ułatwia współpracę z rodzinami wychowanków. Jedno dziecko ze względu na specyficzne potrzeby zostało umieszczone w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Pięcioro dzieci z czterech rodzin zastępczych zostało przeniesionych do placówki opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku 3 rodzin zastępczych niezawodowych było to:

- zmiana postanowienia, ponieważ małaletnia chciała wrócić do swojego miejsca pochodzenia (Środa Śląska)
- chłopiec tymczasowo przebywał w rodzinie zastępczej ustanowionej przez ojczyma, równoległe toczyło się postępowanie o demoralizację, finalnie chłopiec został umieszczony w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i jednocześnie w placówce opiekuńczo-wychowawczej
- rodzina złożyła rezygnację w związku ze stanem zdrowia.

W jednym przypadku przeniesienie dotyczyło rodziny zastępczej zawodowej i spowodowane było rezygnacją rodziny z dalszego pełnienia funkcji.

Czworo dzieci zostało przeniesionych z placówek opiekuńczo-wychowawczych do rodzin zastępczych. Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą, przed umieszczeniem w pieczy, nie rozdzielono żadnego rodzeństwa. Po umieszczeniu w pieczy zastępczej doszło do rozdzielenia jednego 3-osobowego rodzeństwa. Siostry przebywały w zawodowej rodzinie zastępczej, która złożyła rezygnację z dalszego pełnienia funkcji. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w poszukiwaniu miejsc dla dzieci rozesłało zapytania do rodzin zastępczych na terenie powiatu oraz do Wioski Dziecięcej SOS w Karlinie. Jeden rodzinny dom dziecka odpowiedział, że może przyjąć jedną z sióstr. Rozpoznano również sytuację rodzinną małaletnich, ale nikt z członków rodziny nie zdecydował się na objęcie dzieci opieką. W związku z powyższym podjęto decyzję o rozdzieleniu dzieci i dwie siostry w celu zabezpieczenia zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Białogardzie, a następnie przeniesione do Wioski Dziecięcej w Karlinie, a jedna została umieszczona w rodzinnym domu dziecka prowadzonym przez państwa Z. Cały czas prowadzona była cykliczna korespondencja z dyrekcją Wioski Dziecięcej dotycząca przyjęcia trzeciej z sióstr, ale Wioska odmawia argumentując, że ze względu na braki kadrowe nie jest w stanie zapewnić właściwej opieki trzeciej siostrze, która wymaga pomocy specjalistycznej. Trudność z umieszczeniem dzieci w jednej formie rodzinnej pieczy zastępczej, pomimo 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia umowy, jaki zastosowała rodzina zastępcza, wynikała z braku odpowiedniej ilości miejsc w rodzinach zastępczych.

W okresie objętym kontrolą, w placówce opiekuńczo-wychowawczej zostało umieszczone jedno dziecko poniżej 10 roku życia razem ze starszym rodzeństwem w związku z rozwiązaniem rodziny zastępczej. Po dwóch miesiącach dziecko razem ze starszą siostrą zostało umieszczone w placówce typu rodzinnego.

Na dzień kontroli, w jednej rodzinie zastępczej zawodowej i w jednym rodzinnym domu dziecka było przekroczenie liczby dzieci określonej w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 53 ustawy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność (...). W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa (...) jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Zgodnie z art. 61 ustawy w rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność (...). W razie konieczności umieszczenia w rodzinnym domu dziecka rodzeństwa (...) jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. W obydwu przypadkach przekroczenia związane były z przyjęciem do rodziny rodzeństwa. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie stanowi 9 placówek opiekuńczo-wychowawczych, które na dzień kontroli spełniały warunki określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą żadna rodzina nie została rozwiązana wskutek zmiany orzeczenia sądu w związku z niewypełnianiem lub niewłaściwym wypełnianiem funkcji rodziny zastępczej. W związku z usamodzielnieniem wychowanków rozwiązano 6 rodzin spokrewnionych i 2 niezawodowe, a w związku z powrotem dziecka do rodziny biologicznej 4 spokrewnione i 1 niezawodową.

Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

akta kontroli str. 184-224

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat białogardzki prowadzi 1 placówkę opiekuńczo-wychowawczą – Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Nr 1 w Białogardzie. Placówka dysponuje 14 miejscami i łączy funkcje placówki socjalizacyjnej, interwencyjnej oraz specjalistyczno-terapeutycznej. Placówką kieruje dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie Pani Anna Kowalczyk, ponieważ placówka wchodzi w strukturę centrum.

Ponadto powiat zleca prowadzenie 8 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego na łączną liczbę miejsc 42.

akta kontroli str. 197-198

5. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rejestr osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka na podstawie upoważnienia Starosty Białogardzkiego z 24 listopada 2014 r. prowadzi dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie. Rejestr zawierał następujące dane osób: imię i nazwisko, datę urodzenia, obywatelstwo, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, wykształcenie, zawód, miejsce pracy, źródła dochodu, dane o warunkach mieszkaniowych, dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem wynikające z zaświadczenia lekarskiego aktualizowanego co 2 lata, dane dotyczące opinii potwierdzającej posiadanie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

wystawionej przez psychologa, zakres ukończonych szkoleń, liczbę umieszczonych dzieci i osób pełnoletnich. W okresie objętym kontrolą rejestr był przekazywany 14 razy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

akta kontroli str. 184-185

11. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie, w dniach 4-8 listopada 2019 roku.

lp.	zalecenie	uwagi o realizacji
1.	nie przekraczać określonej w przepisach liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych – art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w rodzinie zastępczej	Analizie poddano liczbę dzieci we wszystkich rodzinach zastępczych funkcjonujących na dzień kontroli. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Zalecenie jest realizowane.
2.	weryfikować rodziny zastępcze pod kątem zamieszczenia ich danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym przed wystawieniem świadectwa kwalifikacyjnego i umieszczeniem dzieci	Analizie poddano rodziny utworzone w okresie objętym kontrolą. Zalecenie jest realizowane.
3.	dochodzić świadczeń alimentacyjnych dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy	Analizie poddano 15 wychowanków pieczy zastępczej umieszczonych w okresie 1.02. 2020 r. - 25.07.2021 r. We wszystkich przypadkach wnioski zostały złożone do sądu. W jednym przypadku złożenie nastąpiło po 16 miesiącach, a w czterech po 18 miesiącach. Zgodnie ze złożonym wyjaśnieniem opóźnienia były spowodowane przedłużającymi się negocjacjami z rodzicami, aby dobrowolnie płacili alimenty. Działania takie były podyktowane utrzymaniem jak najlepszych relacji z rodzinami wychowanków. Zalecenie jest realizowane, ale pouczono kierownika kontrolowanej jednostki, aby w każdym przypadku wnioski do sądu składać niezwłocznie, z uwzględnieniem terminu określonego w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. po upływie roku od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.
4.	w każdym przypadku dokonywać oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej z uwzględnieniem terminów określonych w art. 131 ust. 1 ustawy	Analizie poddano 21 ocen dokonanych dla 10 losowo wybranych dzieci. Oceny były dokonane zgodnie z terminami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zalecenie jest realizowane.

5.	w każdym przypadku składać niezwłocznie do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń, celem uregulowania sytuacji prawnej wobec dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, w stosunku do których, w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia w pieczy zastępczej nie poinformowano sądu o możliwości powrotu do rodziny - art. 47 ust. 7 ustawy	Analizie poddano 10 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych w okresie od 1 lipca 2019 r. do 26 stycznia 2021 r. We wszystkich kontrolowanych przypadkach wnioski były składane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zalecenie jest realizowane.
----	---	---

akta kontroli str. 225-235

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) brak programu rozwoju pieczy zastępczej w okresie 1.01.-16.12.2021 r. 2) za mała liczba rodzin zastępczych w odniesieniu do potrzeb powiatu 3) długie oczekiwanie kandydatów na szkolenia 4) wymiar szkolenia dla kandydatów do prowadzenia rodzinnej pieczy zastępczej niezgodny z przepisami 5) rozdzielenie rodzeństwa po umieszczeniu w pieczy zastępczej
przyczyny stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany organizacyjne w instytucjonalnej pieczy zastępczej - ograniczenia określone w projekcie - niewystraczająca liczba miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej
skutki stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) formalny brak programu 2) funkcjonowanie rodzin bez wymaganych szkoleń 3) rozluźnienie więzi pomiędzy rodzeństwem
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	Starosta Białogardzki, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie
uprawnienia jednostki kontrolowanej	jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	4
wystąpienie otrzymują	<ol style="list-style-type: none"> 1) Starosta Białogardzki 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy powiatu białogardzkiego w zakresie pieczy zastępczej

wydają zalecenia

zwykłe:

- 1) zachować ciągłość w opracowywaniu i realizacji powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczych – art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- 2) zapewnić kandydatom do sprawowania pieczy zastępczej pełny zakres szkolenia opisany w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej
- 3) zintensyfikować działania służące pozyskiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

znaczące:

- 1) dostosować rodzinną pieczę zastępczą do potrzeb powiatu
- 2) nie rozdzielać rodzeństw umieszczonych w pieczy zastępczej, poza wyjątkami, kiedy wspólne umieszczenie rodzeństwa jest sprzeczne z dobrem dziecka.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

z upoważnienia
WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO
T. Wójcik
Tomasz Wójcik
I WICEWOJEWODA ZACHODNIOPOMORSKI

Zespół inspektorów:

GLÓWNY SPECJALISTA
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

R. Karwowska
mgr Renata Karwowska

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

J. Duzajewska
mgr Joanna Duzajewska

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

DYREKTOR
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

J. Borzyski
mgr mż. Justyna Borzyska

18.10.22.